

Marko Priiki

Tieto- ja turvallisuusosasto, Digitaalinen luottamus -yksikkö

LVM:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ydinenergialaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriön lausuntoa ehdotuksesta ydinenergialaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi ydinenergialaki sekä muutettaviksi säteilylakia, rikoslakia, painelaitelakia, kaivoslakia, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia, turvallisuusselvityslakia, pelastuslakia, kyberturvallisuuslakia, rakentamislakia ja eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annettua lakia. Ehdotettu ydinenergialaki korvaisi voimassa olevan ydinenergialain (990/1987).

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää lausuntomahdollisuudesta ja tuo esiin seuraavat muutos- ja täydennystarpeet liittyen luonnokseen:

Esitysluonnoksessa ydinenergialain soveltamisalaan kuuluisivat tietyt vaarallisuudeltaan merkittävät ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetukset. Luonnoksen mukaan ydinenergialain kuljetuksen hyväksymisen edellytykset liittyisivät säteilyturvallisuuteen ja turvajärjestelyihin, muutoin kuljetuksen turvallisuus arvioitaisiin vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023, VAK-laki) ja lain nojalla annettujen säännösten (925/2023) ja määräysten mukaan. Esitysluonnoksen 3 §:n (Suhde muuhun lainsäädäntöön) 5 momentissa todetaan, että ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetukseen sovelletaan lisäksi, mitä vaarallisten aineiden kuljetuksesta muualla säädetään. Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa 5 momentin perusteluita täydennettäväksi siten, että VAK-lain lisäksi kohdassa mainittaisiin ainakin VAK-lain nojalla annetut Liikenne- ja viestintäviraston VAK-määräykset, koska valtaosa noudatettavista VAK-vaatimuksista tulee näistä määräyksistä.

Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa sitä, että päällekkäiset hakemukset, ydinenergialakiin perustuva kuljetuksen hyväksymistä koskeva hakemus ja VAK-lain mukainen radioaktiivisten aineiden kuljetuksen hyväksymistä koskeva hakemus, käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin lähtökohtaisesti samalla päätöksellä. Esitetty ratkaisu on hyvä kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Samalla se vähentäisi hallinnollista taakkaa.

Esitysluonnoksen 68 §:n perusteluissa todetaan, että ydinlaitoksen sijaintipaikan soveltuvuuslausunnossa "arvioitaisiin myös sellaisia sijaintipaikasta johtuvia seikkoja (esim. liikenneyhteydet, väestön määrä, rakennettu ympäristö), jotka olisi tarpeen tunnistaa ydinlaitoshankkeen jatkovalmistelussa." Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä sitä, että ydinlaitoksen sijaintipaikan soveltuvuuslausunnossa arvioitaisiin sijaintipaikan soveltuvuutta myös alueen liikenneyhteyksien kannalta.

Ydinvoimaloiden suojaamiseksi on perustettu Suomessa ilmailulain (864/2014) 11 §:ssä tarkoitetut kieltoalueet. Esitysluonnoksen 162 §:n 1 momentissa säädettäisiin turvahenkilöiden oikeudesta puuttua miehittämättömän ilma-aluksen käyttöön tai kulkuun ilmailulain 11 §:ssä sekä 11 a §:ssä tarkoitetuilla alueilla. Viittaus ilmailulain 11 §:n lisäksi lakiin myöhemmin lisätyyn 11 a §:ään on voimassa olevan ydinenergialain 7 v §:n 1 momenttiin nähden uusi. Esitysluonnoksen perustelujen mukaan toimivaltuudet säädettäisiin koskemaan myös ilmailulain 11 a §:n nojalla perustettua UAS-ilmatilavyöhykettä. Jatkovalmistelussa olisi hyvä vielä kuvata soveltamisalan laajennuksen perusteet säännöskohtaisiin perusteluihin. Lisäksi jatkovalmistelussa olisi mahdollista tarkastella vielä sitä, olisiko pykälän aiheellista soveltua muihinkin miehittämättömiin kulkuneuvoihin kuin ilma-aluksiin samaan tapaan kuin ainakin vankeuslain 16 luvun 2 a §:ssä on säädetty.

Voimassa olevan ydinenergialain 7 v §:n 6 momentissa säädetään, että luvanhaltijan on ilmoitettava teknisen laitteen käyttämisestä Liikenne- ja viestintävirastolle. Vastaavanlainen säännös puuttuu esitysluonnoksesta. Radioviestinnän turvallisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että radiohäirintään tarkoitetun laitteen käytöstä tehdään ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle. Luonnoksesta ei käy ilmi, onko ilmoitusvelvollisuus jätetty tarkoituksella pois.

Voimassa olevan ydinenergialain 7 v §:n 2 momentissa säädetään, että miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumista koskevia toimivaltuuksia käyttävällä turvahenkilöllä on oltava tehtävään nähden riittävä osaaminen ja koulutus. Esitysluonnoksessa ei mainita erikseen teknistä laitetta käyttävän henkilön koulutusta koskevia edellytyksiä, ja jää epäselväksi, koskevatko esityksen 155 §:ssä tarkoitetut koulutukset teknisen laitteen käyttämistä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että laissa edellytetään yksiselitteisesti, että mainittuja toimivaltuuksia käyttävällä turvahenkilöllä on riittävä osaaminen ja koulutus, sillä häirintälaitteiden vääränlaisella käytöllä voidaan aiheuttaa haitallisia häiriöitä lailliselle radioviestinnälle.

Liikenne- ja viestintäministeriössä on tällä hetkellä käynnissä lainsäädäntöhanke (LVM002:00/2025), jonka tarkoituksena on päivittää radiohäirintään tarkoitettuja laitteita koskevaa lainsäädäntöä.

Esitysluonnoksen 360 §:ssä säädettäisiin Säteilyturvakeskuksen tiedonsaantioikeudesta. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen CSIRT-yksikön toiminnan turvaamiseksi pykälään olisi tarpeen lisätä vastaava tiedonsaannin rajoitus kuin on yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun lain (310/2025) 27 §:n 2 momentissa.

Ehdotuksessa muutettaisiin myös kyberturvallisuuslakia (124/2025). Liikenne- ja viestintäministeriö pitää valvontaviranomaisten tehtäviin ehdotettavaa muutosta eli ydinlaitoksiin liittyvän viranomaisvalvonnan siirtämistä Säteilyturvakeskukselle perusteltuna. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää asianmukaisena, että työ- ja elinkeinoministeriö ja Säteilyturvakeskus varautuvat kattamaan luonnokseen kirjatulla tavalla tietojärjestelmäkustannukset, joita Liikenne- ja viestintävirastolle muutoksesta aiheutuu.

Lisäksi kyberturvallisuuslain soveltamisalaan ehdotettaisiin uutena toimijaluokkana muut ydinlaitostojen toimijat kuin sähkön ja vedyn tuottajat. Kuten luonnoksessa tuodaan esille, kyseessä olisi kansallinen laajennus NIS 2 -direktiiviin nähden. Kyse on siten poikkeuksesta siihen kyberturvallisuuslakia säädettäessä tehtyyn linjaukseen nähden, että direktiivin täytäntöönpano tehdään direktiivin vähimmäistason mukaisesti. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää laajennusta

silti asianmukaisena luonnoksessa esitetyillä perusteilla, kun muutoksella olisi vaikutusta pääasiassa vain Säteilyturvakeskuksen tehtäviin. Ministeriö esittää kuitenkin harkittavaksi, olisiko lain muutosehdotuksen kirjoitustapaa mahdollista yksinkertaistaa esimerkiksi viittaamalla liitteen uudessa 16 kohdassa kaikkiin ydinenergialaissa tarkoitettuihin ydinlaitoksiin, sillä mikäli 26 §:ssä rajataan Säteilyturvakeskuksen valvonnan alaan kuuluvat toimijat pois Energiaviraston ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvonnasta, ei liitteen 16 kohdassa vaikuta olevan tarpeellista välttää toiminnanharjoittajien määrittelyn päällekkäisyyttä 8 tai 12 kohdan kanssa. Tällöin 26 §:n 1 momentin uudessa 8 kohdassa voitaisiin niin ikään viitata vain 16 kohtaan. Momentin 2 kohdassa on kuitenkin ilmeisesti tarkoitus ilmaisua ”pois lukien ne 8 kohdan...”, jotta sähkön tuottajista vain ydinlaitokset kuuluisivat Säteilyturvakeskuksen valvontaan.

Minna Kivimäki

Kansliapäällikkö

Marko Priiki

Erityisasiantuntija

VN/12625/2023-LVM-16

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: